

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การสำรวจความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง (Sample Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง และศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง เพื่อนำไปสู่กำหนดแนวทางการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่พำนักตามทะเบียนบ้านในเขตตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรตัวอย่าง เท่ากับ 302 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นชุมชนบ้านหนองอิน หมู่ 1 จำนวน 208 ตัวอย่าง บ้านบวกรกใหม่ หมู่ 6 จำนวน 94 ตัวอย่าง ทำการ การเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) เก็บข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม ถึง วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2555 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science: SPSS Version 14.0) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test: One – way Analysis of Variance) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลลักษณะครัวเรือน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 46 – 60 ปี สถานภาพในทะเบียนบ้านเป็นผู้อาศัย อย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักรับจ้าง มีรายได้จากอาชีพหลักโดยเฉลี่ยต่อเดือน 5001 - 10000 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีการทำอาชีพเสริม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมส่วนใหญ่มีรายได้จากอาชีพเสริมโดยเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นประชากรดั้งเดิมของตำบล ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการออมในครอบครัว โดยมีรูปแบบการออมในครอบครัวโดยการฝากเงินแบบฝากประจำกับธนาคารหรือสถาบันการเงิน ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินในครอบครัว ส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินรูปแบบผ่อนส่งค้างวคจากการเช่าซื้อสินค้า

5.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

หนองป่าครั่ง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามรายข้อคำถาม พบว่า มีข้อคำถามที่ส่วนใหญ่ตอบถูก 5 อันดับแรก ได้แก่ ประเด็นความรู้ความเข้าใจการมีความพอดีด้านด้านจิตใจ คือ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ประเด็นความรู้ความเข้าใจการมีความพอดีด้านสังคมคือการช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครัวเรือนและชุมชน ประเด็นความรู้ความเข้าใจการมีความพอดีด้านเศรษฐกิจด้วยการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ดำรงชีวิตสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน ประเด็นความรู้ความเข้าใจมุ่งการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยความรอบคอบ ความขยันความอดทน และความรู้ และประเด็นความรู้ความเข้าใจการมุ่งสร้าง ความเข้มแข็งให้กับครอบครัวถือเป็นรากฐานการสร้างควมมั่นคงของสังคม

ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ ประเด็นความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจพอเพียงต้องไม่กู้เงินและต้องไม่ใช้ของราคาแพง ประเด็นความรู้ความเข้าใจต้องปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ทุกบ้าน ประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงไม่ควรซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยจากต่างประเทศ ประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่อง

ของการไม่ลงทุนเพิ่ม และประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผลิตเพื่อบริโภค
เองเท่านั้น ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้า ตามลำดับ

5.1.3 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ชุมชน หนองป่าครั่ง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
ในการดำเนินชีวิตของชุมชนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การไม่มี
ค่าใช้จ่ายจากการเล่นการพนัน การไม่มีค่าใช้จ่ายจากการสูบบุหรี่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ผู้แทนราษฎร การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และการไม่มีค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราและ
ของมึนเมา

กลุ่มตัวอย่าง ได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
ของชุมชนในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การไม่มีค่าใช้จ่ายจากการซื้อ
หอย/สลากกินแบ่งรัฐบาล การมีความซื่อสัตย์ สุจริต มานะ และพากเพียรใช้สติปัญญาในการ
ดำเนินชีวิต การมีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม การมีความประหยัด
ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้าน ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพ การปฏิบัติตามจารีต
ประเพณีและวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา การสร้างความสัมพันธ์อันดีและช่วยเหลือเกื้อกูล
ต่อเพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง การเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ การระงับยับยั้งใจเมื่ออยากได้ของที่ถูกใจ
ที่ไม่ใช่สิ่งจำเป็น และการระงับความโกรธหรือระงับอารมณ์ตนเองได้โดยเร็วเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่
ทำนไม่พอใจ

กลุ่มตัวอย่าง ได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
ของชุมชนในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมลดการ
ใช้พลังงานในครัวเรือนและใช้พลังงานอย่างประหยัด การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ชุมชน การ
เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะด้านต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในหมู่บ้านหรือตำบล การเข้าร่วมประชุม
หมู่บ้านหรือการจัดเวทีประชาคมในหมู่บ้านหรือตำบล การออมเงินในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง
การดำเนินกิจกรรมเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและลดมลภาวะของสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน
การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านหรือในเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือ
ตำบล การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายใน
หมู่บ้านหรือตำบล การเข้าอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาอาชีพของท่าน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือเป็นผู้ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมา
และการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือตำบล

กลุ่มตัวอย่างได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของชุมชนในระดับน้อย ได้แก่ การปลูกผักสวนครัวบริโภคเองภายในครัวเรือน การมีการผลิตของบริโภคต่าง ๆ ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน เช่น การถนอมอาหารไว้บริโภคด้วยการหมัก การดอง การเชื่อม การตากแห้ง การรมควัน และอื่น ๆ มีการผลิตของอุปโภค/ของใช้ต่าง ๆ ไว้ใช้เองภายในครัวเรือนไว้ เช่น การทำอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวเรือน น้ำยาล้างจาน แชมพู และอื่น ๆ และความสามารถสร้างรายได้จากการผลิตของบริโภคและของอุปโภค/ของใช้ต่าง ๆ

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปวช./ปวส. ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และประถมศึกษาจะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่ำสุด

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานในทะเบียนบ้านต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ มีระดับความรู้ความ

เข้าใจสูงสุด รองลงมา คือ อาชีพ อื่น ๆ (ข้าราชการบำนาญ / นักการเมืองท้องถิ่น) และอาชีพอาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์จะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นทุกอาชีพ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างจะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่าชุมชนที่มีอาชีพอื่นทุกอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมา คือ ย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งภายใน 1-5 ปี และ ประชากรดั้งเดิมของตำบลหนองป่าครั่ง ตามลำดับ โดยที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าชุมชนที่มีรูปแบบการเข้าพำนักทุกรูปแบบ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมครัวเรือนต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมครัวเรือน มีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออมครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินครัวเรือนต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินครัวเรือน มีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีหนี้สินครัวเรือน

สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	
		มีความสัมพันธ์	ไม่มี ความสัมพันธ์
เพศ	ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง		√
อายุ			√
ระดับการศึกษา		√	
สถานในทะเบียนบ้าน			√
รายได้หลัก			√
อาชีพหลัก		√	
อาชีพเสริม			√
รายได้ครัวเรือน			√
รูปแบบการเข้าพำนัก		√	
เงินออมครัวเรือน		√	
หนี้สินครัวเรือน		√	

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานในทะเบียนบ้านต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานเจ้าบ้านในทะเบียนบ้าน มีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานผู้อาศัยในทะเบียนบ้าน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพหลักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริม มีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีอาชีพเสริม

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักต่างกันจะมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักโดยย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต สูงสุด รองลงมา คือ เป็นประชากรดั้งเดิมของตำบลหนองป่าครั่ง และ ย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งภายใน 6-10 ปี ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีระดับค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าชุมชนที่มีรูปแบบการเข้าพำนักอื่น ๆ ทุกรูปแบบ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมครัวเรือนต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินครัวเรือนต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

สรุปสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับตัวแปรตาม ได้แก่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	
		มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
เพศ	การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน		√
อายุ		√	
ระดับการศึกษา			√
สถานในทะเบียนบ้าน		√	
รายได้หลัก		√	
อาชีพหลัก			√
อาชีพเสริม		√	
รายได้ครัวเรือน		√	
รูปแบบการเข้าพำนัก		√	
เงินออมครัวเรือน			√
หนี้สินครัวเรือน			√

5.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน ไม่ขึ้นกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนหนองป่าครั่ง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุภกร เรือง (สุภกร เรือง : 2552 หน้า 45-47) ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลคงเสื่อเหลือง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ ปรัชญา แตรสังข์ (ปรัชญา แตรสังข์ : 2550 บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความเข้าใจและการปรับใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่มีความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับ มนต์ฤดี ทองรัตน์ (มนต์ฤดี ทองรัตน์ : 2552 หน้า 136-142) ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนากุมิสังคมอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตในระดับมาก จึงเห็นได้ว่าประชาชนในหลากหลายอาชีพและหลากหลายถิ่นที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ ประจักษ์ บุญอารี (ประจักษ์ บุญอารี, 2551: 40-48) กล่าวว่าแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อ 25 ปีก่อน เพื่อที่จะให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิตและเพื่อคงไว้ซึ่งทฤษฎีของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งอยู่ระหว่าง สังคมระดับท้องถิ่นและตลอดระดับสากล จุดเด่นของแนวปรัชญานี้คือ แนวทางที่สมดุล โดยชาติสามารถทันสมัย และก้าวสู่ความเป็นสากลได้ โดยปราศจากการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ และการอยู่ร่วมกันของทุกคนในสังคม

และเมื่อแยกตามรายข้อคำถาม พบว่า มีประเด็นความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ประเด็นการมีความพอดีด้านด้านจิตใจ คือ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทรประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับ เดชา กลิ่นจันทร์ (เดชา กลิ่นจันทร์ : 2549 หน้า 188-195) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ด้านที่มีระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชัย พันธเสน ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม ได้จัด

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น "ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของ พุทธธรรมอย่างแท้จริง" (ประจักษ์ บุญอารี, 2551: 40-48) นอกจากนี้มนต์ฤดี ทองรัตน์ (มนต์ฤดี ทองรัตน์ : 2552 หน้า 136-142) ยังสรุปว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของการดำรงชีวิตได้ไม่ใช่เพียงด้านเศรษฐกิจที่มองเกี่ยวกับตัวเงินเพียงอย่างเดียว เท่านั้นแต่ยังครอบคลุมถึงด้านจิตใจซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการกระทำของปัจเจกบุคคลในการปฏิบัติตน บนพื้นฐานของการมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งผลถึงการปฏิบัติต่อ สังคม รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและเป็นแนวทางในการใช้และอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคิดมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ ประเด็นความรู้ ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจพอเพียงต้องไม่กู้เงินและต้องไม่ใช้ของราคะแพง ประเด็นความรู้ ความเข้าใจต้องปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ทุกบ้าน ประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงไม่ควรซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยจากต่างประเทศ ประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของการไม่ลงทุนเพิ่ม และ ประเด็นความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผลิตเพื่อ บริโภคเองเท่านั้นไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้า ตามลำดับ สอดคล้องกับ ศุภกร เรือง (ศุภกร เรือง : 2552 หน้า 45-47) ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลคงเสื่อเหลือง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจน้อยที่สุด คือการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับ เฉชา กลิ่นจันทร์ (เฉชา กลิ่นจันทร์ : 2549 หน้า 188-195) ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการ เรียนรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัด นครราชสีมา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านที่มีระดับการ รับรู้น้อยสุดคือ ด้านเทคโนโลยี

5.2.2 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ชุมชนหนองป่าครั่ง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตของชุมชนในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การไม่มี ค่าใช้จ่ายจากการเล่นการพนัน การไม่มีค่าใช้จ่ายจากการสูบบุหรี่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎร การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และการไม่มีค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราและ

ของมีนมา ส่วนการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของชุมชนในระดับน้อย ได้แก่ การปลูกผักสวนครัวบริโภคเองภายในครัวเรือน การมีการผลิตของบริโภคต่าง ๆ ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน เช่น ไม่มีการถนอมอาหารไว้บริโภคด้วยการหมัก การดอง การเชื่อม การตากแห้ง การรมควัน และอื่น ๆ ไม่มีการผลิตของอุปโภค/ของใช้ต่าง ๆ ไว้ใช้เองภายในครัวเรือนไว้ เช่น การทำอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวเรือน น้ำยาล้างจาน แชมพู และอื่น ๆ และการไม่สามารถความสามารถสร้างรายได้จากการผลิตของบริโภคและของอุปโภค/ของใช้ต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุภกร เรือง (สุภกร เรือง : 2552 หน้า 45-47) ทำการศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลกงเตือเหลือง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่าผลการศึกษาในประเด็นการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติมากที่สุด คือสมาชิกในครัวเรือนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติน้อยที่สุด คือการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน และ เดชา กลิ่นจันทร์ (เดชา กลิ่นจันทร์ : 2549 หน้า 188-195) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการนำไปใช้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ และมีระดับการนำไปปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี ทั้งอาจเป็นผลเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างตำบลหนองป่าครั่งมีวิถีชีวิตแบบสังคมเมืองจึงส่งผลให้รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากสังคมชนบทและสังคมเกษตรกรรม

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนพบว่า

5.2.3.1 ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปวช./ปวส. ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และประถมศึกษาจะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่ำสุด เนื่องจากการศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาในระดับสติปัญญา มีความสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ อีกทั้งแนวทางการศึกษาไทยในปัจจุบันได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ในการเรียนการสอนทุกระดับ สอดคล้องกับ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ : 2552 หน้า 154) ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาดำกว่า เนื่องจากการศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาในระดับสติปัญญาซึ่งมีผลต่อการแปลสารที่ได้รับรู้มา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงจึงรับรู้ เรียนรู้ ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาดำ และสอดคล้องกับ สุขุม พรหมเมืองคุณ (สุขุม พรหมเมืองคุณ : 2552 หน้า 48-49) ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและความต้องการสื่อสารสนเทศด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองจังหวัดเลย พบว่า ตัวแปรด้านวุฒิการศึกษา มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจและความต้องการสื่อสารสนเทศด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน

5.2.3.2 อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมา คือ อาชีพ อื่น ๆ (ข้าราชการบำนาญ/นักการเมืองท้องถิ่น) และอาชีพอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์จะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น

ทุกอาชีพ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างจะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่าชุมชนที่มีอาชีพอื่นทุกอาชีพ เป็นผลเนื่องมาจากอาชีพแต่ละอาชีพที่แตกต่างกันนั้นมีโอกาสเข้าถึงความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่เท่ากัน จึงส่งผลให้กลุ่มอาชีพหลักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ : 2552 หน้า 155) พบว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยอาชีพมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากแต่ละอาชีพจะมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากสังคมรอบข้างที่แตกต่าง เวลาทำงานที่แตกต่าง อีกทั้งการสื่อสารของสื่อไม่สามารถถ่ายทอดให้แก่ประชาชนทุกอาชีพได้เข้าใจเท่าเทียมกัน จึงทำให้การประกอบอาชีพมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับ สุขุม พรหมเมืองคุณ (สุขุม พรหมเมืองคุณ : 2552 หน้า 48-49) ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและความต้องการสื่อสารสนเทศด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองจังหวัดเลย พบว่า ตัวแปรด้านอาชีพ มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจและความต้องการสื่อสารสนเทศด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2.3.3 รูปแบบการเข้าพำนัก

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมาคือย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งภายใน 1-5 ปี และ ประชากรดั้งเดิมของตำบลหนองป่าครั่ง ตามลำดับ โดยที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีระดับค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าชุมชนที่มีรูปแบบการเข้าพำนักทุกรูปแบบ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป นั้นเป็นกลุ่มคนต่างถิ่นที่มีระดับการศึกษาสูงและย้ายเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพอย่างได้อย่างมั่นคงจึง

ตั้งรกรากในตำบลหนองป่าครั่ง ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจสูง กว่ากลุ่มอื่น

5.2.3.4 เงินออมครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมครัวเรือนต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมครัวเรือน มีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออมครัวเรือน สอดคล้องกับ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ : 2552 หน้า 157) พบว่า ประชาชนที่มีภูมิปัญญาในเขต กรุงเทพมหานครที่มีการออมเงินต่างกันจะมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่าง ประชาชนที่มีการออมเงินจะมีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าประชาชนที่ไม่มีการออมเงิน เนื่องจากผู้ที่มีการออมเงินถือเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันทางการเงิน อาจเป็นลักษณะนิสัยส่วนตัวหรือเกิดจากการเรียนรู้ก็ตาม ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้อยู่ในระดับความเสี่ยงทางการเงินที่ต่ำ และผู้ที่มีการออมเงินมักมีความคิดที่รอบคอบก่อนการใช้เงิน จึงมีส่วนคล้ายกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ออมเงิน สอดคล้องกับการศึกษา ของ นพพร เมธอนันต์กุล (อ้างใน ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ : 2552 หน้า 157) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกข้าวนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งพบว่าการออมเงินเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรปลูกข้าวนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสอดคล้องกับ มนต์ฤดี ทองรัตน์ (มนต์ฤดี ทองรัตน์ : 2552 หน้า 136-142) ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนากฎมิต้องอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตกรอบแนวความคิดของการวิจัย คือปัจจัยระดับการออมที่สูง

5.2.3.5 หนี้สินครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินครัวเรือนต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินครัวเรือน มีระดับความรู้ความ

เข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีหนี้สินครัวเรือน เนื่องจากผลจากการรับรู้จากสถานการณ์ที่รายรับไม่สมดุลกับรายจ่ายด้วยตนเอง จึงอาจส่งผลให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ : 2552 หน้า 160) พบว่าประชาชนที่มีหนี้สินและไม่มีหนี้สินมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สินหรือไม่ก็ตามสามารถศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อชนิดต่าง ๆ ได้ อย่างอิสระเท่ากัน จึงทำให้ภาระหนี้สินไม่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

5.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลลักษณะครัวเรือน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชน พบว่า

5.2.4.1 อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากจะมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมาก และจากการการที่มีอายุมากย่อมมีประสบการณ์หลากหลาย สามารถใช้วิจารณญาณเพื่อไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ มากกว่า จึงส่งผลให้มีความรอบคอบและมีสติในการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.4.2 สถานในทะเบียนบ้าน

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานในทะเบียนบ้านต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานเข้าบ้านในทะเบียนบ้าน มีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานอยู่อาศัยในทะเบียนบ้าน เนื่องจากสถานการณ์เป็นเจ้าของบ้านจึงย่อมต้องรับผิดชอบต่อความมั่นคงของครอบครัว ส่งผลให้การดำเนินชีวิตต้องมีความรอบคอบ มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด สมเหตุสมผลและมีสติ จึงอาจเป็นปัจจัยเอื้อให้เจ้าบ้านมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่อาศัย สอดคล้องกับ มนต์ฤดี ทองรัตน์ (มนต์ฤดี ทองรัตน์ : 2552 หน้า 136-142) ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตในระดับมาก โดยผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้แก่ สถานภาพผู้นำครอบครัว

5.2.4.3 รายได้

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากจะมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมาก เนื่องจากการมีรายได้มากนั้นอาจมาจากการที่ต้องทำงานหนักเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและมีสติ ไม่สอดคล้องกับ พลภัทร์ ทองธนจารุอนันต์ (ชุมพลภัทร์ ทองธนจารุอนันต์ : 2552 หน้า 89-93) ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยรายได้ครัวเรือน และปัจจัยแหล่งความรู้เรื่องแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเกษตรกรที่มีรายได้ครัวเรือนต่ำจะมีแนวโน้มคะแนนการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง

5.2.4.4 อาชีพเสริม

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริม มีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีอาชีพเสริม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมนั้นมักจะเป็นคนที่เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องการเสริมความมั่นคงทางการเงินให้แก่ครอบครัว ซึ่งนับได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.4.5 รายได้ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนมากจะมีระดับการ

ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมาก เนื่องจากการมี รายได้มากนั้นอาจมาจากการที่ต้องทำงานหนักเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและมีสติ

5.2.4.6 รูปแบบการเข้าพำนัก

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักต่างกันจะมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนัก โดยย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับระดับการ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต สูงสุด รองลงมา คือ เป็นประชากร ตั้งเดิมของตำบลหนองป่าครั่ง และ ย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งภายใน 6-10 ปี ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้ง รกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีระดับค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าชุมชนที่มีรูปแบบการเข้าพำนักอื่น ๆ ทุกรูปแบบ เนื่องจากกลุ่ม ตัวอย่างที่มีรูปแบบการเข้าพำนักแบบย้ายภูมิลำเนาเข้ามาตั้งรกรากในของตำบลหนองป่าครั่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปนั้นเป็นกลุ่มคนต่างถิ่นที่มีความรู้ที่ย้ายเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพอย่างได้อย่างมั่นคงจึงตั้ง รกรากในตำบลหนองป่าครั่ง ด้วยระยะเวลามากกว่า 10 ปี จึงเกิดความคุ้นเคยกันระหว่างเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดการร่วมกลุ่มและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกและ คณะกรรมการ โครงการพัฒนาชุมชน จึงส่งผลให้มีส่วนในการทำกิจกรรมที่เป็นประ โยชน์ต่อ ส่วนรวม ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจในการดำเนินชีวิตสูงกว่ากลุ่ม อื่น

5.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ชุมชน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของชุมชน กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ชุมชน พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ชุมชนไม่ขึ้นกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เนื่องจากชุมชนหนองป่าครั่งเป็นชุมชนที่อยู่ท่ามกลางขยายตัวและความเจริญของชุมชนเมือง

ดังนั้นลักษณะของประชากรจึงเป็นประชากรดั้งเดิมและประชากรที่มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ โดยประชาชนดั้งเดิมอาจยังคงดำเนินชีวิตเรียบง่ายตามวิถีทางสายกลางซึ่งเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตโดยที่ประชาชนกลุ่มนี้อาจมีระดับการศึกษาไม่สูง ส่วนประชาชนกลุ่มใหม่ที่มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งรกรากเพื่อประกอบอาชีพอาจเป็นประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ด้วยวิถีการดำเนินชีวิตอาจไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต จึงส่งผลให้ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนไม่ขึ้นกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เดชา กลิ่นจันทร์ (เดชา กลิ่นจันทร์ : 2549 หน้า 188-195) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรที่เป็นผู้นำในชุมชนทั้งหญิงและชายสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดีแต่มีการนำไปปฏิบัติค่อนข้างน้อยส่วนเกษตรกรสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดีแต่กลับมีการนำไปปฏิบัติค่อนข้างมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนจึงควรเน้นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพ การจัดความสัมพันธ์ทางสังคม การศึกษาเรียนรู้ การพัฒนาเทคโนโลยี มีหัวใจสำคัญอยู่ที่การเชื่อมโยงคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ากับคุณค่าทางศาสนา และวัฒนธรรมของกลุ่มคนและสังคม และต้องมีการสร้างแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ส่วนรูปแบบและวิธีการในช่วงแรกอาจมีความจำเป็นต้องแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ ระดับการศึกษา อาชีพ และรูปแบบการพำนัก เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรูปแบบการพำนักต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ส่วนการส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอาจมีความจำเป็นต้องแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ อายุ สถานในทะเบียนบ้าน รายได้ และรูปแบบการพำนัก เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานในทะเบียนบ้าน รายได้ และรูปแบบการพำนักต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน

5.3.2 การเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจสามารถทำควบคู่กับการเสริมสร้างการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนไม่ขึ้นกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน โดยแนวทางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความเหมาะสมนั้น ต้องมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมาก ได้แก่ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหรือแบบเข้ม การสร้างศูนย์การเรียนรู้ การร่วมกลุ่มหรือการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึก การเสริมสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้าครัวเรือน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าผู้มีสถานในทะเบียนบ้านในฐานะผู้นำครอบครัวมีความรู้และมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าสถานะอื่น ดังนั้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้าครัวเรือนเพื่อให้เป็นบุคคลที่จะชักจูงสมาชิกในครอบครัวให้มีความรู้ความเข้าใจและดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะการที่จะสอนหรือบอกคนให้คนอื่นรู้หรือปฏิบัติตามนั้นเราต้องนำและทำให้เขาเหล่านั้นเห็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าที่จะแสดงให้เห็นเฉพาะนามธรรมที่เป็นเพียงคำพูด จึงจะเป็นแรงจูงใจให้มีความสนใจที่อยากจะรู้จะเห็นและนำมาประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง

5.3.3 การเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจและการเสริมสร้างการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ควรใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ควรเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติการดำรงชีวิตตามแนวคิดภูมิปัญญาของคนในชุมชน โดยจุดเริ่มต้นนั้นเน้นการกระทำของปัจเจกบุคคลในการปฏิบัติตนบนพื้นฐานของการมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจากจุดนี้จะขยายผลถึงการปฏิบัติต่อสังคม โดยจุดเริ่มต้นนั้นเน้นการกระทำของปัจเจกบุคคล ได้แก่ การลดรายจ่ายในครัวเรือน ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาอาชีพให้มีประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม การสืบสานประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาชาวบ้าน เสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว มีการออมทรัพย์ รวมถึงการติดตามข่าวสารเพื่อความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์

5.3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมให้ประชาชนการประกอบอาชีพเสริม การทำบัญชีครัวเรือน การส่งเสริมให้เกิดการออม เนื่องจากกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม นับเป็นกิจกรรมพื้นฐานของการเสริมสร้างการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต อีกทั้งผลการศึกษาพบว่าทั้งการประกอบอาชีพเสริม การทำบัญชีครัวเรือน การการออม ของประชาชนหนองป่าครั่งยังอยู่ในระดับน้อย และผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีการประกอบอาชีพเสริม จะมีระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้

ที่ไม่ประกอบอาชีพเสริม และผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเงินออมครัวเรือน มีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออมครัวเรือน

5.3.4 ชุมชนควรดำเนินการยกย่องเชิดชูบุคคลต้นแบบที่มีการการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง และให้บุคคลต้นแบบมีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และการถ่ายทอดการดำเนินชีวิตโดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาจเริ่มจากกิจกรรมที่อยู่ในกิจวัตรประจำวันได้แก่ การดำเนินกิจกรรมลดการใช้พลังงานในครัวเรือนและใช้พลังงานอย่างประหยัด การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะด้านต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในหมู่บ้านหรือตำบล การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านหรือการจัดเวทีประชาคมในหมู่บ้านหรือตำบล การออมเงินในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง การดำเนินกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและลดมลภาวะของสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านหรือในเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือตำบล และการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.4.1 ควรดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาด้านการจัดการการเงินในครัวเรือน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

5.4.2 ควรดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาด้านการจัดการการเงินในครัวเรือน ด้วยการพัฒนาอาชีพเสริม การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ และการส่งเสริมการออม

5.4.3 ควรดำเนินโครงการฝึกอบรมด้านการประกอบธุรกิจและการจัดการธุรกิจ เพื่อการพัฒนาการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ